

[SIGNALEMENT]

Guy Schrans, *Fredericq & Co. Een geslacht in licht en schaduw*, Gent-Kortrijk, Snoeck, 2014, 144 pp., ill., ISBN 97861611604.

Guy Schrans, emeritus hoogleraar aan de Universiteit Gent en oud-liberaal volksvertegenwoordiger, heeft meerdere publicaties op zijn naam die gewijd zijn aan de vrijmetselarij en aan de Vlaamse beweging. Zijn erkentelijkheid voor zijn oud-professor Louis Fredericq inspireerde hem nu tot een genealogisch onderzoek van diens familie. Op zijn zoektocht naar de verste wortels kwam hij terecht bij een Jean-Georges Fredericq, een marskramer afkomstig uit het dorpje Richemont in departement Moselle (Frankrijk), die gehuwd was met Marie-Marguerite Léautaud. Ze vestigden zich in 1770 in de parochie Nevele. Het verhaal van het wedervaren en ontwikkelingen van hun vier kinderen en al hun nazaten, stelde de auteur echter voor problemen. Op sleeptouw genomen door de vele boeiende levensgeschiedenissen, slaagde hij er finaal niet in om zijn bevindingen in een klassieke vorm te persen. Vandaar dat het boek niet beantwoordt aan het ideaal van een robuuste stamboom, maar meer gelijk op een complexe boomgaard. Zo worden drie hoofdstukken besteed aan de voorstelling van de eerste generatie die eerder in de 'schaduw' optrad. Joseph, één van de zonen van Jean-Georges, was de bekendste. Hij werd tijdens het Frans Bewind 'adjoint au Maire', vrederechter van Herzele en lid van de Gentse vrijmetselaarsloge La Félicité bienfaisante. Zijn oudste zoon Louis (1803-1850) maakte aan de Gentse universiteit deel uit van een 'wonderjaar' met onder meer Hyppolyte Rolin, Henri Moke, Charles Liedts, Louis Jacobs, Edouard Ducpétiaux, Jules van Praet, Edward Conway, George-Willem Vreede en andere. De dochter van Louis, Mathilde (1837-1920), huwde de historicus Prosper Claeys die studiegenoot was van Gustave Rolin-Jacquemyns en Emiel Moyson, beide medestichters van 'T Zal Wel Gaan.

In de daarop volgende hoofdstukken komt stammoeder Marie Comparé met haar kroost zeer omstandig aan de beurt. Zij huwde eerst met Jacques Frédéricq (1778-1824). Haar kinderen verwierven zowel nationaal als internationaal groot aanzien. De oudste, Louis-Auguste werd een gerenommeerd geneesheer. Zijn zoon Albert speelde tijdens zijn studententijd aan de Leuvense universiteit een belangrijke rol in Met tyd en vlyt en zette zich in, eens advocaat, voor de verdediging van de Vlaamse taalrechten op gerechtelijk vlak. Hij was tevens medeoprichter van de Vlaamse conferentie der balie van Gent. Zijn dochter Sophie publiceerde talrijke novellen en huwde met Aimé Mac Leod. Hun zoon Jules werd een vermaard bioloog en plantkundige, ijverde voor de vernederlandsing van de Gentse universiteit en was stichter van de Vlaamse natuur- en geneeskundige congressen. De derde zoon van Jacques Fredericq en Marie Comparé, César Alexandre, werd chirurg, was lid van een liberale studiekering en onderging sterk de invloed van François Huet. Hij huwde zelfs diens zus Mathilde. Onder invloed van zijn schoonbroer verlegde hij

de accenten van zijn Vlaamse taal- en letterkundige bewogenheid naar meer democratische en sociale overwegingen. Hun zoon, Paul, werd dan een internationaal bekend historicus. Hij schreef o.m. tussen 1906 en 1909 een *Schets eener geschiedenis der Vlaamsche Beweging* (drie delen) die nu nog het raadplegen waard blijft. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd hij samen met Henri Pirenne naar Duitsland weggevoerd.

In verband met de Marie Comparé, weduwe na het overlijden van Jacques Fredericq, kon de auteur blijkbaar niet aan de verleiding weerstaan om ook het verloop van haar tweede huwelijk met Herman-Anton Loveling in kaart te brengen. Hoewel ze eerder een zijtak van de familie Fredericq uitmaakten. Hun oudste zoon Karel had vier kinderen waaronder twee bekende. Elisa huwde met Louis Boedt, afdelingshoofd in het provinciebestuur van West-Vlaanderen en medestrijder van Julius Sabbe, en Hendrik die bestuurslid werd van het Willemsfonds, secretaris van de Vlaamsche Liberale Vereeniging en van de Vlaamsche conferentie der balie van Gent. Hun tweede kind, Pauline, huwde met de cichoreifabrikant Louis Buysse en werd moeder o.m. van Cyriel Buysse. Hun derde en vierde kind, beter gekend als Rosalie en Virginie Loveling evolueerden tot bekende auteurs.

Verder volgt nog een hoofdstuk dat vrijwel uitsluitend handelt over de loopbaan van professor Louis Fredericq (1892-1981) en van Alexandre Fredericq (1895-1993) die in Oostakker een eigen bloemisterij oprichtte. Het geheel wordt afgesloten met een beknopt genealogisch overzicht van de familie Beaucarne. Inzake bronnenmateriaal dient gezegd dat de auteur geen gebruik heeft gemaakt van archiefmateriaal. De zeer uitvoerige eindnoten tonen aan dat hij zijn informatie uitsluitend putte uit bestaande literatuur en uit gedrukte bronnen. De waarde en bruikbaarheid van het boek, ook voor de niet-familieleden, schuilt vooral in het feit dat een groot aantal figuren op politiek, economisch, cultureel en sociaal vlak uit Oost-Vlaanderen tijdens de 19de eeuw – vrijwel uitsluitend liberalen evenwel – zeer herkenbaar en precies in hun familiaal en sociaal netwerk worden ingeplant.

[Romain Van Eenoo]